

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Cursus Theologicus

Gormaz, Juan Bautista

Augustae Vindelicorum, 1707

Sect. 1. Tridentinum, & alia Concilia Decretis prædeterminantibus
opposita.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-81950](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-81950)

liberandos homines, quem sensum non aperuit Caiphæ, & ideo Deus non impedivit, quod intenderet alium finem, ad cuius malam intentionem Spiritus S. non movēbat Caiphæ, etiam quoad materiale, sed permissivè se habebat, solum ergo Spiritus S. assistebat menti, & linguæ Caiphæ, ut proferret hæc, & non alia verba, quin illum illuminaret ad percipiendum sensum intentum à Deo: mors enim ut à Deo prædefinita non erat mala, bene verò ut à Caipha intenta.

619. Quod satis explicatur in Scriptura verbis adductis n. 617. *Nimirum manus tua, & consilium tuum decreverunt fieri*, quæ loco supra citato ita exponit noster P. Suarez, in hunc modum: non ait, *qua tu decrevisisti, ut facerent, sed que tuum consilium decrevit fieri*. Decrevit ergo Deus, ut Christus pateretur pro hominibus, & eos redimeret: quod autem Judæi facerent illam Christi pas-

sionem, non decrevit, sed permisit. Unde cum Deus viderit per scientiam mediam, quod si Judæi in his circumstantiis constituerentur, pro libito suo decernerent, & occiderent Christum, permisit illas circumstantias, adeoque in signo subsequenti prævidit occisionem Christi absolute futuram, quæ prævisâ præcepit, ut CHRISTUS mortem acceptaret, & ex acceptance voluntatis Christi illam præfinivit, unde peccatum Judæorum non fuit à Deo præfinitum, sed terminus præsuppositus ad divinam præfinitionem, adeoque Deus volens mortem præfinitam non volebat peccatum, sic nos amamus scientiam Dei de peccato Petri, quin amemus peccatum Petri, quia illud peccatum non inducitur à meo affectu, sed est purus terminus præsuppositus, reliqua verò, quæ ex scriptura & PP. obijci possent, latè expendit, & solvit Exim. Doctor loco supracitato.

DISPUTATIO X.

DE MENTE CONCILIORUM, AUGUSTINI, ET THOMÆ CIRCA DECRETA THOMISTICA.

620. NE Adversarii glorientur eorum sententiam in Conciliis & PP. & præcipuè in Augustino & Thoma fundatam, hanc præmitto disputationem, ut ex illa nostræ sententiæ veritas clariùs elucescat, expendemus mentem Tridentini, Senonensis, & Arausiaci, doctrinam etiam Augustini, & Thomæ, ne in posterum adversarii habeant, unde glorientur.

SECTIO I.

Tridentinum, & alia Concilia Decretis prædeterminantibus opposita.

621. PROB. 1. Conclusio in Tridentino sess. 6. cap. 5. ubi sic habet: *Declarat præterea ipsius justificationis exordium in adultis à Deo per Christum Jesum præveniente gratia sumendum esse, hoc est ab ejus vocatione, qua nullis eorum existentibus meritis vocantur, ut qui per peccata à Deo aversi erant, per ejus excitantem, atque adjuvantem gratiam ad convertendum, se ad suam ipsorum justificationem eadem gratia liberè assentiendo, & cooperando disponantur*. Modò sic: Talis est gratia, quæ homo cooperatur, ut homo possit cum illa non cooperari, sed eam à se abicere, sed non potest homo à se abicere decreta prædeterminantia, aut prædeterminationem, ergo gratia, quam Tridentinum vocat efficacem, nimirum cooperantem, non est decretum prædeterminativum, aut præmotio physica.

622. Probat. 2. Tridentinum in allatis verbis, & in toto eo decreto de justificatione excludit à gratia vim omnem prædeterminativam. Prob. antecedens à testimonio Bellar. est enim in manuscripto, quod Romæ diligenter asservatur in Archivio domus professæ Societ. Jesu, quod

propriâ manu totum exaravit jussus à Clemente VIII. sententiam dicere de censura quadam ejusdem Clementis à PP. Dominicanis oblata adversus doctrinam Molinæ de auxiliis gratiæ, hic, inquam, vir tantus in hoc manuscripto disertè narrat, cum ante decretum de justificatione religiosi duo sententiam exposuissent de liberi arbitrii prædeterminatione, id fuisse à PP. malè acceptum, quod videretur minus Catholicum, ideòque decretum de justificatione juxta communem aliorum sententiam hanc prædeterminationem rejicientium fuisse ab iis conditum. Hujus manuscripti fide extractum Germanus Philaletes divulgavit, addens esse imposturam de Bellarmino à nostris confectam. Hoc autem extractum verè esse in autographo Bellarmini, in eoque ad verbum contineri subscriptione suâ, & officii sigillo fidem facit indubitata P. Hieronymus Cataneus, Præpositi Generalis Secretarius.

Hæc sunt in eo, quæ ad rem nostram faciunt, Bellarmini verba: *Quod etiam senserunt PP. Concil. Trid. nam in actis Concilii, que habentur ante sessionem sextam, cum duo Religiosi protulissent sententiâ istam de prædeterminatione liberi Arbitrii, fuit malè acceptum, eò quod non videretur valde Catholicum, & propterea decretum formatum est juxta communem aliorum sententiam*. Modò sic: Sed communis aliorum sententia prædeterminationem negabat: Illos enim prioribus opponit Bellarminus, ut patet ex ejus verbis, ergo Decretum Tridentini confectum fuit juxta sententiam negantem prædeterminationem.

Quamobrem non miror, quæ scripta reliquit in suis libris Bellarminus, etenim lib. 1. de gratia & lib. arbitr. c. 12. agens de physica præ-

prædeterminatione ita habet: Hac opinio videtur in hi aut esse omnino eadem cum errore Calvini, & Lutheranorum, aut parum ab illo distare. Et libr. 4. de gratia, & libero arbitrio cap. 14. denique sententia, quæ ponit prædeterminationem istam in voluntate, non videtur posse distinguî à sententia hereticorum negantium liberum arbitrium, nisi quoad voces: nam heretici non negant liberè agere, cum determinat voluntatem nostram, & homines habere plenum, & perfectum iudicium rationis, cum aliquid eligunt, & spontè ac voluntariè eligere, sed dicunt decreto Dei, & prædeterminatione omnia fieri, nec posse Deo decernenti, & prædeterminanti resisti, & ideo liberum arbitrium hominis esse titulum sine re, vel rem de solo titulo, id est nomen inane, & supervacaneum, quæd si nos etiam admittamus ita determinari à Deo voluntatem nostram, ut non possit agere, nisi id, ad quod à Deo determinatur, & tamen quia Deus eam liberè determinat, & ipsa voluntariè, & cum pleno iudicio rationis agit, contendamus hominem esse liberi arbitrii, tota controversia inter nos, & hereticos erit de nomine. Utrum videlicet homo sit dicendus liberi arbitrii, nec ne: ac profecto labores tot hominum doctissimorum, & ipsius Concilii Oecumenici pro asserenda arbitrii libertate assumpti, aliud nobis persuadent, nec enim ignorabant viri illi sapientissimi, quod S. Augustinus in Epistola 28. ad Hieronymum, & alibi admonuit, cum de re constat, non esse de nomine litigandum.

625. Nec minoris ponderis est auctoritas Exim. Doctoris in censurando modestissimi, & in conciliis versatissimi, qui comum de vera intelligentia auxilii efficacis absolvit per hæc verba: Sexta propositio, quæ ex omnibus præcedentibus concluditur, est doctrinam hanc de prædeterminatione physica, qualem explicavimus; non solum non videri nobis necessariam ad veram, atque efficacem Dei gratiam defendendam, verum potius ad eam finem esse supervacaneam, & aliunde sufficientem gratiam evertere, libertatisque usum de medio tollere: ac proinde hereticis huius temporis favere, adeoque dignam esse, ut per Ecclesiam censuram damnentur, vel potius jam damnata declaretur, nam licet non sub ea voce, sub aliis æquivalentibus jam damnata est, ut quod gratia necessitatem inducat, necessitas enim & prædeterminatio ad unum idem sunt, tanquam definitio, & definitum, ut dixi, item quod gratia tollat libertatem, nam perinde est, quod tollat indifferentiam, vel quod gratia præveniens ita movet, ut ei non possit resisti, nam hoc ipsum faceret illa gratia efficax tali modo, quæ omnia patent ex dictis. Insuper in opusculis rejiciens decretorum prædeterminans actus malos l. 2. de concur. Dei c. 4. ait: Oppositum docent non solum heretici huius temporis, sed etiam aliqui Theologi, addunt vero illam limitationem, scilicet prædefinire Deum actus peccatorum pro materiali, non tamen pro formali, ego autem ab-

stineo à censuris, & solum relativè profero mentem horum Doctorum.

626. Prob. 3. Ex eodem Tridentino sess. 6. can. 4. dicente: Si quis dixerit liberum hominis arbitrium à Deo motum, & excitatum nihil cooperari assentiendo DEO excitanti, atque vocanti quo ad obtinendam justificationis gratiam, se dissponat, ac præparet, neque posse dissentire, si velit, sed veluti inanime quoddam nihil omnino agere, mereque passivè se habere, anathema sit: Modò sic: In hoc textu loquitur Concilium de auxilio efficaci, quo homo consentit: Sic enim opponitur Calvino lib. 2. Instit. c. 2. §. 10. ubi dicebat: Voluntatem movet gratia, non qualiter multis sæculis traditum est, & creditum, ut nostræ postea sit electionis morioni aut obtemperare, aut refragari, sed illam efficaciter assiciendo, vel ut legit Bellarm. lib. 6. de gratia & libero arbitrio c. 9. illam efficaciter efficiendo: Atqui si gratia, quæ prævenitur voluntas, esset physica præmotio, vel decretum prædeterminans, non posset voluntas illi gratiæ resistere, ergo physica præmotio, aut decretum prædeterminans ex diametro opponitur gratiæ traditæ à Tridentino.

627. Prob. 4. Ex Concil. Arausic. 2, quod agens de gratiæ necessitate gratiam vocaverat, ut Tridentinum illuminationem, inspirationem, adiutorium, nulla prorsus eâ inligniens nomenclatura, quæ vim aliquam prædeterminativam significet, sed e contra quod indifferentiâ relinquat: sic enim loquitur Can. 7. Si quis per naturæ vigorem bonum aliquod, quod ad salutem pertinet vitæ æternæ, cogitare, ut expedit, aut diligere posse confirmat absq. illuminatione, & inspiratione Spiritus S. qui dat omnibus suavitatem in consentiendo, & credendo veritati, heretico fallitur Spiritu. Quibus in verbis colligitur posse hominem cum inspiratione, & illuminatione Spiritus S. eligere opus conducens ad vitam æternam, adeoque & illud omittre, si nolit, etenim absque potentia ad utrumque non datur electio, sed positiâ physicâ præmotive ad opus salutem non posset componi omisso operis, ergo neque electio, ergo præmotio physica, sive decretum prædeterminans non est illa gratia, quam docet Arausicanum.

628. Prob. 5. Ex Conc. Senonensi agente de lib. arbit. ibi enim postquam explicavit gratiam prævenientem per illuminationem, & inspirationem dicens: Ut voluntas humana misericordie prævenientis auxilio suffulta, & interiori quodam, & occulto secretioris inspirationis contactu si se convertat in Deum, (addit) neque tamen tanta gratia necessitas libero præjudicet arbitrio, cum illa semper sit in promptu. Amos 5. nec momentum quidem prætereat, in quo Deus non stet ad ostium, & pulset, nisi si quis apernerit januam, intrabit ad illum, & cenabit cum illo, Apoc. 30. nec denique tale est huiusmodi habitus Dei auxiliium, cui resisti non possit: atqui physice prædeterminationi resisti non potest, eâ enim positiâ, ut adversarii fatentur, per infallibilem

connexionem sequitur effectus, neque est in potestate habentis eam impedire, vel non impedire, eam habere, vel non habere, ergo physica præmotio opposita est gratiæ, quam docet Concilium Senonense.

SECTIO II.

Augustinus Decreta Prædeterminantia rejiciens.

629. **P**ROBAT. 1. Gratiæ Dei juxta Augustinum eatenus est efficax in actu primo, quatenus cum ea potest homo operari, vel non operari, habetque omnem virtutem sufficientem, ut voluntas cum ea pro libito operetur, ita ut efficacia in actu secundo habeatur à determinatione voluntatis instructæ à gratiâ, qua de causa à scientiâ divina, qua cognoscitur conjungenda cum operatione, antequam Deus decernat eam conferre, redditur in actu primo extrinsecè efficax, sed hæc omnia pugnant cum physica præmotione, & decretis prædeterminantibus, ergo in via Augustini repugnat talis præmotio, & decreta prædeterminantia, minor & consequentia tenent, maj. verò probatur ex Augustino de Spiritu & litt. c. 34. dicente: *Visorum suasionibus agit Deus ut velimus, & credamus, sive intrinsecus per Evangelicas exhortationes, sive intrinsecus, ubi nemo habet in sua potestate, quid ei veniat in mentem, sed consentire, vel dissentire propria voluntatis est, & Lib. de prædestin. & gratiâ c. 9. ita inter se atque homines Dominus temperat officia, que distribuens ordinavit, ut vocatione ipsius bonorum principia sumeremus. Vocati autem, atque illuminati vias mandatorum ejus boni ingenii intelligentia nosceremus, ut eas libero eligeremus, vel relinqueremus arbitrio.* Modò sic: Talis est gratiâ, qua Deus constituit liberum arbitrium ex doctrina Augustini, ut in sensu composito illius possit voluntas bonum eligere, vel illud relinquere, sed talis non est gratiâ physice prædeterminans, neque decretum prædeterminatorum; ergo &c.

630. **P**ROBAT. 2. Eatenus dicitur ab Augustino Deus operari in nobis ipsum velle trahendo nos, quatenus confert ea auxilia, quibus per scientiam suam conditionatam vidit voluntatem se determinaturâ liberè ad volendum, sicuti in humanis dicuntur producere effectus illi, qui inclinant homines per sua consilia in circumstantiis, in quibus cognoscunt eos ex vi consiliorum permotos effectum operaturos, sed hæc repugnant cum decretis prædeterminantibus; ergo &c. Probat. min. ex Augustino lib. 2. contra litteras Petiliani c. 84. ubi docet Deum nos trahere per suam gratiam efficacem, & facere, ut faciamus actum salutarem, & tamen nobis dimittere liberam electionem, qua ita sequamur Deum trahentem, ut possimus ejus tractioni resistere, quatenus prævenit consensum nostrum. Sic enim habet: *Quomodo attrahit Pater ad Filium, si dimisit, ut quis,*

quod voluerit, eligat? & tamen utrumque verum est, sed illud penetrare pauci valent; ergo &c.

631. **P**ROBAT. 3. Præparatio, quâ voluntas à gratiâ constituitur potens, non operatur nisi ex nostra determinatione, ergo non habet intrinsecam connexionem cum operibus: ac proinde non est gratiâ prædeterminans. Prob. ant. ex Augustino, de Prædestin. c. 2. ubi de actibus liberis loquens ait: *Et utrumque ipsius est, quia ipse preparat voluntatem, & utrumque nostrum, quia non fit nisi volentibus nobis. Et lib. de Spiritu & litt. c. 34. misericordia ejus in omnibus prævenit nos, consentire autem vocati Dei, vel ab ea dissentire, sicut dixi, propria voluntatis est.* Quæ res non solum non infirmat, quod dictum est: *Quid enim habes, quod non accepisti?* Verum etiam confirmat: accipere quippe, & habere anima non potest dona, de quibus hoc audit, nisi consentiendo. Et c. 12. de corrept. & gratiâ agens de prædestinatis ait: *Eis non solum dat adjutorium, quale primo homini dedit, sine quo non possint perseverare, si velint, sed in eis etiam operatur, & velle, ut quoniam non perseverabunt, nisi & possint, & velint, perseverandi eis possibilitas, & voluntas divina gratiâ largitate donetur.* Modò sic: Deus, ex Augustino dat hominibus posse & velle, quatenus dat gratiam, qua consentiunt, etsi possent cum illa dissentire, sed exinde nostra voluntas instructa, & præparata gratiâ non operatur, nisi ex nostra determinatione, ergo &c. Et hæc est ratio, propter quam ibidem ait Augustinus: *Ita ergo non gloriatur omnis caro coram ipso: non enim gloriatur iniqui, quia non habent unde, nec justis, qui ex ipso habent unde, hoc etiam Apostolus aperitissime ostendit, qui cum dixisset, ut non gloriaretur omnis caro coram ipso, ne putarent Sancti sine gratiâ se remansisse: max. addit, ex ipso autem vos estis in Jesu Christo, qui factus est vobis sapientia à Deo, & justificatio, & sanctificatio, & redemptio, ut, quemadmodum scriptum est, qui gloriatur, in Domino gloriatur, unde etsi inanis gloriatio mala sit, at gloriatio in Domino bona est.*

632. **P**ROBAT. 4. Ut homo eliciat operationem rectam, satis est quòd habeat gratiam sufficientem, eamque pro libito suo conjungat cum consensu, sed talis non est gratiâ prædeterminans, ergo Gratiâ ex Augustino non est prædeterminans: Probat. maj. ex Augustino de gratiâ & lib. arb. cap. 16. dicente: *Certum est enim nos mandata servare, si volumus, sed quia preparatur voluntas à Domino, ab illo petendum est, ut tantum velimus, quantum sufficit, ut volendo faciamus: Certum est nos velle, cum volumus, sed ille facit, ut velimus bonum, de quo dictum est, sed paulo antè posui, quòd preparatur voluntas à Domino, de quo dictum est, Deus est, qui operatur in nobis, & velle, & operari. Certum est nos facere, cum facimus, sed ille facit, ut faciamus præbendo virtus effi-*